

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 39 din 9 iunie 2023 cu privire la candidatura lui Iuri LEALIN,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Comisia”) a deliberat în privat la 28 aprilie și 9 iunie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Iuri LEALIN, procuror în Secția reprezentare în procedurile non-penale și implementare CEDO din cadrul Direcției judiciare a Procuraturii Generale („candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Procurorilor în adresa Comisiei la 7 aprilie 2022, modificată la 13 ianuarie 2023, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor.

Candidatul a fost numit în funcția de specialist principal la Procuratura Generală în anul 2009 și a activat în calitate de procuror la Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Ciocana, din 2012 până în 2016. În anul 2016, candidatul a fost numit în funcția actuală.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidatul a transmis Comisiei chestionarul completat la 1 iulie 2022.

La 23 ianuarie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 30 ianuarie 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (denumită în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a transmis Comisiei declarația completată la 30 ianuarie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică

a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată veridicitatea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme din declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 17 martie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea nouă întrebări, inclusiv 30 de subîntrebări și 14 solicitări de documente suplimentare. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 21 martie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 24 martie 2023, Comisia a trimis a doua rundă de patru de întrebări, inclusiv 11 subîntrebări și trei solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 27 martie 2023, la toate întrebările și a furnizat un document.

La 29 martie 2023, Comisia a trimis a treia rundă de cinci întrebări, inclusiv 17 subîntrebări și opt solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 1 aprilie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

Candidatul nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și prin urmare, nu a primit materialele.

La 28 aprilie 2023, candidatul a participat la audieri în ședința publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate etică* dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile procurorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 303/35 din 27 decembrie 2007, *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 4 octombrie 2011, *Codul de etică și conduită al procurorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-173/15 din 30 iulie 2015 și *Codul de etică al procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, modificat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 1 din 22 februarie 2019.

Avizul nr. 13 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, adoptat la 23 noiembrie 2018 („CCPE (2018) Op. nr. 13”) oferă îndrumări suplimentare.

Conform art.8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate financiară* dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată. (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prelabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul dreptului la un proces

echitabil „civil” conform articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

În timpul audierii, candidatul a fost întrebat despre următoarele aspecte financiare și etice:

1. Achiziționarea unui apartament în 2014 și vânzarea acestuia în 2017; achiziționarea unei case în 2017 și sursele mijloacelor financiare

a. Faptele

La 20 iunie 2014, candidatul a achiziționat un apartament cu suprafața de 31,1 m.p. în mun. Chișinău. Prețul contractual a fost de 165.488 MDL (est. 8.883 EUR), care era identic cu valoarea cadastrală a apartamentului. Candidatul a informat Comisia că atunci când a achiziționat acest apartament, vânzătorul a dorit să se indice în contract valoarea cadastrală, nu prețul real achitat – așa cum, potrivit candidatului, se obișnuia pe atunci. Candidatul a inclus, de asemenea, valoarea cadastrală/ prețul contractual în declarația sa cu privire la venituri și proprietate pentru 2014 (în continuare „declarația anuală”). Candidatul a informat Comisia că prețul real plătit pentru apartament a fost de 27.000 EUR (est. 503.010 MDL). Deși candidatul nu a putut prezenta o copie a contractului de vânzare-cumpărare din anul 2014, acesta a putut prezenta o copie a unui document, semnată de vânzătorul apartamentului, în care era indicat că vânzătorul a primit de la candidat suma totală de 27.000 EUR.

La 8 iunie 2017, candidatul și soția sa au vândut apartamentul cu același preț contractual/valoarea cadastrală de 165.488 MDL, indicat în contractul de vânzare-cumpărare din 2014. Aceasta a fost suma pe care candidatul a indicat-o și în declarația sa anuală pentru 2017 ca venit din vânzarea apartamentului. Candidatul a informat Comisia că și în acest caz, prețul real plătit pentru apartament a fost de 27.000 EUR, adică același preț ca atunci când a fost cumpărat cu trei ani mai devreme. În urma unei evaluări efectuate în anul 2017 de către un evaluator independent în scopul stabilirii, de către bancă, a condițiilor ipotecare, valoarea de piață a apartamentului a fost estimată la 480.000 MDL (est. 23.044 EUR).

Candidatul a informat Comisia că nu a achitat impozit pentru creștere de capital atunci când a vândut apartamentul în anul 2017. Atât în răspunsurile sale la întrebările scrise, cât și la cele adresate în cadrul audierii, candidatul a susținut că nu a existat obligația de plată a unui asemenea impozit deoarece nu a existat nicio diferență între prețul real de achiziție din anul 2014 și prețul real de vânzare din anul 2017. Când a fost întrebat, în cadrul audierii, dacă s-ar putea să nu fi fost obligat să plătească un astfel de impozit și din motiv că apartamentul era locuința lor principală în care au locuit mai mulți ani, candidatul a indicat că nu a analizat acest aspect în detaliu, deoarece – în opinia sa – nu trebuia să plătească niciun impozit, având în vedere că prețurile au fost aceleași în 2014 și în 2017.

La 10 iulie 2017, candidatul și soția sa au cumpărat un teren de 0,0109 ha și o casă de 83,8 m.p. în com. Stăuceni, mun. Chișinău. Casa era expusă la vânzare la prețul de 55.000 EUR (www.999.md). După negocieri, prețul convenit a fost de 980.000 MDL (est. 47.047 EUR). Candidatul a prezentat Comisiei o copie a contractului de vânzare-cumpărare în care era indicat prețul de 980.000 MDL. Deși prețul părea să fie în concordanță cu valoarea de piață pentru imobile comparabile în acea zonă în anul 2017, acesta a fost mai mic decât valoarea cadastrală de 37.448 MDL pentru teren și de 1.521.070 MDL pentru casă. Fiind întrebat de Comisie despre acest aspect, candidatul a explicat că a întrebat notarul despre discrepanța dintre valoarea de piață și valoarea cadastrală, și că notarul ar fi indicat că acea discrepanță era una obișnuită pentru imobilele din suburbiile Chișinăului. De asemenea, candidatul a precizat că în declarația sa pentru anul 2018 și în cele ulterioare, a inclus prețul real achitat și nu valoarea cadastrală.

Întrebat, în cadrul audierii, de ce a inclus în contractul de vânzare valoarea cadastrală a apartamentului vândut în iunie 2017, dar a inclus în contractul de cumpărare prețul real al casei cumpărate în iulie 2017, candidatul a explicat că în trecut, autoritățile statului au evaluat imobilele din țară la valori foarte mici, fără a fi reevaluate timp de ani de zile. Drept consecință, în Republica Moldova s-a stabilit o practică larg răspândită, prin care în contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile se indica valoarea cadastrală, iar părțile conveneau să indice într-un document separat suma de bani achitată efectiv pentru bunurile imobile. Potrivit candidatului, dacă părțile ar fi inclus prețul real în contract, vânzătorul risca să achite impozit pe creșterea de capital, în condițiile în care, însă, ar fi putut să nu existe nicio creștere de capital. Acesta este motivul pentru care, atât la cumpărarea, cât și la vânzarea apartamentului, notarul a recomandat candidatului includerea valorii cadastrale. Situația a fost diferită în ceea ce privește cumpărarea casei în anul 2017, conform spuselor candidatului. La acel moment, valoarea cadastrală era mult mai mare decât valoarea de piață a bunului. Prin urmare, părțile au convenit să indice în contract prețul real achitat, nu valoarea cadastrală.

Întrebat despre sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului în anul 2014, candidatul a informat Comisia că el și soția sa s-au căsătorit în anul 2013 și că au primit donații cu ocazia nunții în sumă de 360.000 MDL. În ceea ce privește sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea casei în anul 2017, candidatul a menționat trei surse: vânzarea, în anul 2017, a apartamentului cumpărat în anul 2014, donații în sumă de 420.000 MDL de la o cumetrie care a

avut loc în anul 2016 și economii acumulate de candidat și soția sa din salariile și indemnizațiile din anii precedenți.

În cadrul audierii, candidatul a comunicat informații suplimentare cu privire la finanțarea pentru achiziționarea apartamentului în anul 2014. Candidatul a precizat că prețul real achitat pentru apartament a fost de 27.000 EUR (est. 503.010 MDL). Candidatul a explicat că pe lângă donațiile de la nuntă în sumă de 360.000 MDL, făcute preponderent de mama sa și de socrii săi, acesta a reușit să economisească și o parte din veniturile pe care le-a obținut începând cu anul 2010, când a început studiile, pentru a deveni procuror, la Institutul Național al Justiției, și în special cu anii 2012 și 2013, când a început să lucreze ca procuror, iar soția sa a început și ea să obțină venituri din munca sa. În acea perioadă candidatul a locuit în apartamentul mamei sale, fapt ce i-a permis să evite cheltuieli majore și să facă economii. Suma totală a donațiilor de la nuntă și a economiilor făcute începând cu anul 2010 a fost suficientă pentru a cumpăra apartamentul din 2014.

Cu referire la donațiile primite cu ocazia nunții în anul 2013 – 360.000 MDL, și a cumetriei în anul 2016 – 420.000 MDL, candidatul a declarat că acestea au fost făcute, în mare parte, de mama sa – în sumă de aproximativ 200.000 MDL, și de socrii săi – în sumă de aproximativ 400.000 MDL. În cadrul audierii, candidatul a declarat că sumele respective sunt estimări și că mama sa și socrii săi au convenit ca mama sa să contribuie cu jumătate din contribuția socriilor săi, deoarece mama sa era de una singură. Conform declarațiilor candidatului – atât în scris, cât și la audiere – mama sa a făcut aceste donații din mijloacele financiare acumulate pe parcursul unei perioade lungi de timp, inclusiv din salariul său și din pensia pe care o primește din anul 2003. Conform informațiilor disponibile Comisiei, veniturile și pensia mamei în perioada 2007 - 2016 s-au ridicat la un total de 549.026 MDL. Totodată, tatăl candidatului a lucrat o perioadă de timp în Federația Rusă, iar părinții săi nu au avut niciodată un stil de viață costisitor. Socrii candidatului locuiesc în regiunea de est (transnistreană) a Republicii Moldova (cunoscută și sub denumirea de „Transnistria”), unde autoritățile moldovenești nu mai exercită un control efectiv din septembrie 1990. Candidatul a prezentat documente care atestă că soacra sa a lucrat în regiunea respectivă între anii 1986 și 2018, și că socrul a început să lucreze oficial în Federația Rusă din anul 1996, unde continuă să lucreze și în prezent. Candidatul a prezentat mai multe documente, inclusiv carnete de muncă și copii ale transferurilor bancare din Federația Rusă în Republica Moldova, efectuate de socrul său, care atestă situația de angajare a ambilor socri ai săi și o parte din banii pe care socrul său a reușit să-i aducă acasă. Și anume – candidatul a prezentat documente care atestă că doar în perioada 2008 – 2014 socrul său a transferat 382.557 MDL. În cadrul audierii, candidatul a confirmat că a declarat toate donațiile în declarațiile sale anuale.

b. Cadrul normativ

Art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022 prevede că pentru a determina dacă un candidat corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia trebuie să verifice respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. Un candidat nu corespunde criteriului de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a) din

Legea nr. 26/2022, dacă averea candidatului nu a fost declarată în modul stabilit de legislație. Constatarea încălcării de către candidat a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale reprezintă o necorespondere cu criteriul de integritate etică prevăzut de art. 8 alin. (2) lit. c).

De asemenea, art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d) și f) din Legea nr. 26/2022 prevede că Comisia verifică dacă averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate, modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului sau a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) și existența donațiilor, în cazul în care candidatul sau persoana menționată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator.

Art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 prevede că Comisia verifică dacă candidatul nu a încălcat grav normele de etică și de conduită profesională ale judecătorilor, procurorilor sau, după caz, ale altor profesii și nu a săvârșit, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni ilicite, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist din domeniul juridic și al unui observator imparțial.

Conform Regulamentului de evaluare, art. 5 alin. (2), la evaluarea integrității etice a unui candidat, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentele minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele:

- a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c. sau care nu este percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor.

c. Motivarea

La 20 iunie 2014, candidatul și soția sa au achiziționat un apartament cu suprafața de 31,1 m.p. în mun. Chișinău. Prețul indicat în contract a fost de 165.488 MDL (est. 8.883 EUR) și reflectă valoarea cadastrală. Acest apartament a fost vândut la data de 8 iunie 2017 la același preț contractual indicat în contractul din 2014. În declarațiile sale anuale pentru anii 2014 și 2017, candidatul a indicat această sumă atât pentru prețul de cumpărare, cât și pentru prețul de vânzare. Candidatul a informat Comisia, însă, că prețul real convenit, atât pentru cumpărarea apartamentului în anul 2014, cât și pentru vânzarea acestuia în anul 2017, a fost de 27.000 EUR (est. 503.010 MDL). Întrucât prețul de cumpărare și cel de vânzare a apartamentului a fost același, candidatul a susținut că nu a fost obligat să achite impozit pentru creștere de capital atunci când apartamentul a fost vândut în anul 2017.

La 10 iulie 2017, candidatul și soția sa au cumpărat un teren și o casă în com. Stăuceni, mun. Chișinău cu 980.000 MDL (est. 47.047 EUR). Prețul pare să fi fost în concordanță cu valoarea de piață pentru imobile comparabile în acea zonă în anul 2017, dar mai mic decât valoarea cadastrală a casei. În declarația sa anuală pentru 2018 și în declarațiile anuale ulterioare, candidatul a inclus sistematic valoarea reală în loc de cea cadastrală.

Comisia a fost preocupată, în special, de sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului și a casei și de donațiile din partea mamei candidatului și a socrilor săi și diferența dintre prețurile contractuale, având în vedere utilizarea valorii cadastrale pentru vânzarea apartamentului în iunie 2017 și utilizarea valorii de piață pentru achiziționarea casei în iulie 2017.

Cu referire la sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului, candidatul și soția sa au reușit să achiziționeze apartamentul din anul 2014 datorită donațiilor cu ocazia nunții în anul 2013 și economiilor pe care au început să le facă din anul 2010, când și-au început studiile, și ulterior activitatea în funcția de procuror. Candidatul a precizat, de asemenea, că a reușit să facă economii suplimentare, deoarece locuia cu mama sa, până la achiziționarea apartamentului. Conform informațiilor disponibile Comisiei, candidatul a început să primească salariu pentru funcția de procuror de la sfârșitul anului 2012, iar soția sa a început să primească salariu în anul 2013, câștigând din ce în ce mai mult începând cu anul 2014. Comisia este convinsă că mijloacele financiare câștigate în perioada 2013 – 2014, combinate cu donațiile de la nunta din anul 2013, au putut fi de natură să permită candidatului și soției sale să achiziționeze apartamentul respectiv în anul 2014.

Conform relatărilor candidatului, achiziționarea casei în iulie 2017 a fost posibilă din mijloacele bănești acumulate din vânzarea apartamentului în iunie 2017, donațiile de la cumetria din 2016, precum și din economiile făcute de candidat și de soția sa din salariile și indemnizațiile din anii precedenți.

Cu referire la sursa banilor din care mama candidatului a putut contribui la donația cu ocazia nunții în 2013 și a cumetriei în 2016, candidatul a explicat că aceasta a reușit să acumuleze mijloacele bănești pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, inclusiv din salariul său și din pensia pe care o primește începând cu anul 2003. Informațiile disponibile Comisiei cu privire la salariul și pensia pe care le-a primit mama candidatului în perioada 2007 – 2016, faptul că tatăl său a lucrat mai mulți ani în Federația Rusă, până la decesul său în anul 2001, informațiile care indică faptul că mama sa nu a avut niciodată un stil de viață costisitor de faptul că candidatul a fost singurul copil în familie – oferă un temei suficient pentru a concluziona că mama sa a putut să contribuie în mod semnificativ la donația cu ocazia nunții în 2013 și la donația cu ocazia cumetriei în 2016.

În ceea ce privește contribuțiile socrilor săi, candidatul a prezentat documente care atestă că ambii socri lucrează de mult timp. Soacra candidatului a lucrat timp de peste 30 de ani în regiunea transnistreană, iar socrul său lucrează în Federația Rusă începând cu anul 1996, unde continuă să

lucreze și în prezent. Socrul său aducea bani din Federația Rusă în Republica Moldova ori de câte ori venea acasă. De asemenea, acesta trimitea, cu regularitate, bani prin transferuri bancare. Candidatul a prezentat documente care atestă că doar în perioada 2008 – 2014 socrul său a transferat 382.557 MDL. Pe baza documentației prezentate și a explicațiilor candidatului, Comisia a putut concluziona că socrii săi au avut resurse bănești suficiente pentru a contribui la donația cu ocazia nunții în 2013 și la donația cu ocazia cunătoriei în 2016.

În ceea ce privește diferența dintre utilizarea valorii cadastrale în contractul de vânzare a apartamentului din iunie 2017 și utilizarea valorii de piață în contractul de cumpărare a casei din iulie 2017, candidatul a oferit explicații care argumentează circumstanțele diferite ale celor două imobile. Prețul apartamentului fusese stabilit pe baza unor evaluări cadastrale neactualizate, ceea ce a determinat părțile să convină asupra perfectării a două documente: un contract de vânzare-cumpărare care să reflecte valoarea cadastrală și un contract care să indice prețul real plătit de cumpărător vânzătorului. Potrivit candidatului, în acest fel, vânzătorul unui bun imobil poate evita achitarea impozitului pe creștere de capital, când s-ar putea să nu fi existat vreo creștere de capital în genere. La recomandarea notarului, candidatul a urmat această practică atunci când a vândut apartamentul în iunie 2017. Însă, situația a fost diferită atunci când casa a fost cumpărată în iulie 2017, deoarece valoarea cadastrală a casei era mai mare decât valoarea de piață. În asemenea circumstanțe, riscul ca vânzătorul să achite impozit pe creștere de capital, atunci când nu a existat niciun câștig – nu apare, iar părțile au putut, prin urmare, să indice valoarea reală de piață a bunului în contractul de vânzare-cumpărare.

Candidatul a oferit explicații detaliate cu privire la indicarea valorii cadastrale în contractele de vânzare-cumpărare a apartamentului din 2014 și, respectiv, în 2017, spre deosebire de indicarea prețului real plătit în contractul de vânzare-cumpărare a casei în 2017. Candidatul și-a susținut explicațiile prin furnizarea unei copii a documentului pe care el și vânzătorul apartamentului l-au întocmit la momentul achiziționării apartamentului în anul 2014, care reflectă prețul real plătit pentru apartament și care a fost întocmită suplimentar la contractul oficial de vânzare-cumpărare în care era indicată valoarea cadastrală. De asemenea, acesta a furnizat o copie a contractului de vânzare-cumpărare a casei din anul 2017, în care prețul real plătit a fost cel contractual.

Comisia apreciază faptul că, pe parcursul evaluării, candidatul a oferit informații detaliate și a fost deschis. Cu toate acestea, Comisia nu poate ignora faptul că candidatul a participat la încheierea unui contract de vânzare-cumpărare pentru un apartament, știind că prețul indicat în contract nu era cel corect și că era considerabil mai mic decât prețul efectiv convenit, de fapt, între părți. Deși valoarea cadastrală putea să fi fost indicată la îndemnul vânzătorului, nu a candidatului – prin acceptarea acestui aranjament, candidatul s-ar putea să fi ajutat vânzătorul apartamentului să evite plata impozitului pe creșterea de capital în urma vânzării apartamentului.

Deși Comisia consideră că este neetic să accepți includerea unui preț în contractul de vânzare-cumpărare pentru un apartament despre care candidatul știe că nu este prețul corect, Comisia concluzionează că, având în vedere circumstanțele specifice din acest caz, incidentul nu atinge

nivelul de gravitate care să constituie o nerespectare a criteriului de integritate etică. În acest context, Comisia a luat în considerare faptul că implicarea candidatului în tranzacțiile de cumpărare și vânzare pentru acest apartament constituie un eveniment izolat, care a avut loc în urmă cu nouă ani și că candidatul a fost transparent în acest aspect pe parcursul evaluării. De asemenea, Comisia ia în considerare faptul că implicarea sa în această tranzacție nu a oferit niciun beneficiu financiar candidatului.

Comisia nu a avut dubii cu privire la valoarea de piață declarată a apartamentului de 27.000 EUR atunci când a fost vândut în anul 2017, deoarece a reușit să obțină o copie a contractului de ipotecă, care conținea o trimitere la evaluarea efectuată de o companie independentă de evaluare în scopul stabilirii condițiilor ipotecare, în care se indica faptul că valoarea de piață a apartamentului a fost estimată la aproximativ 480.000 MDL (est. 23.044 EUR). Candidatul a furnizat documente în care se arată că prețul real achitat la achiziționarea apartamentului în anul 2014 a fost același cu prețul real de vânzare a apartamentului în anul 2017. Comisia a concluzionat la vânzarea apartamentului în anul 2017, candidatul nu a avut o creștere de capital și nu avea astfel obligația de plată a impozitului pentru creștere de capital.

În opinia Comisiei, cumpărarea și vânzarea apartamentului cu prețuri contractuale diferite de prețurile reale plătite au reprezentat un caz izolat, iar candidatul nu a obținut niciun beneficiu financiar din această aranjament. Comisia a stabilit că acest caz izolat nu a generat dubii serioase cu privire la integritatea etică a candidatului.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. c) și criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. a), b), c), d) și f) din Legea nr. 26/2022 cu referire la achiziționarea și vânzarea unui apartament în anii 2014 și 2017 și achiziționarea unei case în anul 2017, în virtutea informațiilor detaliate, precise și consecvente și a explicațiilor convingătoare oferite. Astfel, candidatul a atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect.

2. Prețul subevaluat al unui automobil

a. Faptele

La 1 noiembrie 2018, candidatul a achiziționat un automobil Lexus RX400H (a./f. 2008). Prețul contractual al mașinii a fost de 50.000 MDL (est. 2.520 EUR). De asemenea, candidatul a achitat separat taxele de import în valoare de 98.689 MDL. Acest automobil a fost importat din Elveția în martie 2018, iar valoarea stabilită de Serviciul Vamal a fost de 200.000 MDL, fără a include taxele de import.

Candidatul a informat Comisia că un prieten de-al său a importat automobilul în martie 2018. Deoarece candidatul nu avea suficiente mijloace la acel moment, a cumpărat mașina mai târziu,

în același an, în luna noiembrie. Candidatul a furnizat o copie a contractului de vânzare-cumpărare. Potrivit candidatului, prețul real achitat pentru automobilul a fost mai mic decât valoarea estimată de Serviciul Vamal, deoarece automobilul avea unele defecțiuni, care necesitau reparații și revopsire. Aceste afirmații au fost confirmate de mai multe fotografii făcute înainte și după reparații și revopsire, pe care candidatul le-a furnizat Comisiei. Lucrările respective nu au fost făcute într-un atelier de reparații auto, ci de o cunoștință care avea aparatele necesare pentru reparații și vopsire. Candidatul a declarat că costul de reparații și revopsire a fost mai mic de 1.000 EUR, dar nu a putut prezenta vreo factură pentru lucrările de reparații efectuate. Candidatul a mai declarat că valoarea indicată de Serviciul Vamal era prea mare și se baza pe valoarea maximă pentru astfel de mașini. În acest context, candidatul a indicat un site de internet, specializat în vânzarea de automobile ce pot fi importate din Elveția, care arăta prețuri mai mici decât valoarea estimată de Serviciul Vamal.

b. Cadrul normativ

Pentru a determina dacă un candidat corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia verifică respectarea, de către candidat, a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, conform prevederilor art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Conform art. 8 alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022, pentru a evalua integritatea financiară a candidatei, Comisia verifică modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului sau a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

Conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, nedeclararea de către candidat a averii și intereselor personale în modul stabilit de legislație constituie o necorespondere atât cu criteriul de integritate financiară, cât și cu criteriul de integritate etică.

c. Motivarea

La 1 noiembrie 2018, candidatul a achiziționat un automobil Lexus RX400H (a./f. 2008), care a fost importat în martie 2018 din Elveția. Candidatul a achitat 50.000 MDL (est. 2.520 EUR) pentru acest automobil și a plătit separat taxele de import de 98.689 MDL. Prețul indicat de candidat a fost mai mic decât valoarea de 200.000 MDL, stabilită de Serviciul Vamal.

Candidatul a oferit informații detaliate în cadrul răspunsurilor la întrebările scrise și la cele adresate în timpul audierii. Acesta a transmis o copie a contractului de vânzare-cumpărare, a informat Comisia detaliat despre unde a găsit acest automobil pe site-urile specializate pentru automobilele care pot fi importate din Elveția, a explicat că prețul a fost mai mic decât cel estimat de Serviciul Vamal din cauza defecțiunilor pe care le-a avut automobilul și a furnizat fotografii ale automobilului înainte și după reparații, dovedind reparațiile care au fost efectuate. Candidatul nu a putut prezenta facturi pentru repararea și vopsirea automobilului, deoarece aceste lucrări au

fost efectuate de către o cunoștință care avea aparatele necesare pentru repararea și vopsirea automobilului, dar a informat Comisia că costurile totale au fost mai mici de 1.000 EUR.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. c) și criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022 cu referire la achiziționarea unui automobil în anul 2018, datorită informațiilor detaliate și precise și a explicațiilor convingătoare oferite. Astfel, candidatul a atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care este, în acest caz, Consiliul Superior al Procurorilor. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor, în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia a fost întocmită în limba engleză și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președintele Comisiei